

Den bästa tid är nu... . När vi får segla. Del 1

Bergkvara - en bokstavskombination som inte föll sig naturligt för mig - men efter viss idog repetition av detta namn som från början var en markbeskrivning och inte ett Ortsnamn så tar det inte alltför lång tid att plocka fram det ur gömmorna. Nåväl, Bergkvara blir sista svenska hamn för vår tänkta segling till Polen, Litauen och Lettland. Om man tänker sig 20 M SSV från Kalmar så vet ni var vi befinner oss.

Valet av Bergkvara var inte med i vår planering, tvärtom så stod valet mellan Kristianopel (om vi valt insidan av Öland) eller Utklippan om seglatsen gått via Gotland och vidare utsidan av Öland. Som det utvecklade sig så har vi fortfarande Utklippan att utforska.

När jag lämnar GSS 6 juni så har jag inte testat "grejorna" efter vinterns isliggning. Seglingen till Nynäshamn var tänkt fungera som en "shake down". Nu blev det endast svaga vindar så mycket till test blev det inte när jag fem dar senare anlände till Nynäshamn.

Hur som helst så fungerade allt ombord som det är tänkt att göra, det som saknas är ett styck Kockjungman. Allt löser sig dagen därpå när Gun dyker upp och tar befäl. Enligt order blir det bunkring i vanlig ordning hos Lidl, vi avslutar med Dagens Rätt på restaurang Källaren Lydia (Centralgatan 3, Bäst i Test enligt oss) innan vi lämnar Nynäshamn klockan 15:35. Kryss söderut på Gårdsfjärden, målet är Sägsviken. Får viken för oss själva så när som på en dansk seglare. Sol och värme i en laber bris, en bättre start får man leta efter (Gun tyckte det var lätt som en plätt).

Tog oss en extra dag p.g.a. av lite väl friska vindar. Efter moget övervägande tas ankaret upp fredagen den 14:e klockan 19:00. SV 8 – 11 m/s vårt mål är Västervik, 75 M att avverka på dikt bidevind. Sakta men säkert försvinner svenska kusten under horisonten och lördag förmiddag bjuder på fri horisont varvet runt. Efter ett kort skepparmöte i demokratisk anda går vi över stag och lägger oss för BB -halsar. Tanken är att vi går in och ankrar på något lämpligt ställe och skjuter på Västervik tills vindarna är mer gynnsamma. Av alla ställen så är det Harstena vi får på stäven, Flisfjärden närmare bestämt. Få båtar, sol, värme och ett ankaret som sitter som nitat i botten, livet leker, hurra för juni månad. Minns när vi legat här på 70-talet i juli månad vilket var hemskt. Kan knappast vara bättre i dag under semestertider.

Nu finns det ett aber för de som gillar att vara ute tidigt på säsongen, det mesta är stängt på de mindre skärgårdsöarna. I vår enfald så besökte vi bageriet för att köpa bullar vilket skulle gå alldeles utmärkt, om två veckor,

fick vi veta. Men att vistas på ställen som Harstena innan invasionen av seglare dyker upp har ett egenvärde som är mer värt en ett par bullar och godis finns det gott av ombord Selene så vi lider ingen nöd.

Måndagen bjuder på V-SV 7 – 11 m/s som tar oss snabbt ner till Västervik. Läger oss På Pampas Marina f.d. Huges Marina. Västervik är första stad vi inte kunnat handla mat i, vid förfrågan får vi veta att allt numer ligger utanför centrum. Gentlemannen som ger oss det beskedet erbjuder sig att köra oss till stormarknaden. Trots sina 80 år så kör han vårdat och vi får åter möjligheten att besöka Lidl som här har satsat på ett eget bageri.. hmm (troligtvis fryst deg som värms i ugn liksom i övriga butiker) hur som helst, gott bröd var det. Det tar oss en halvtimme drygt när vi går tillbaka och en tanke går till alla äldre som knappast fått det lättare när inköpen ska göras.

Vidare söderut så hinner vi med några naturhamnar och en massa motorgång blandat med något som kan klassas som passadvindssegling innan vi går in Kalmars gästhamn som nästan är fullbelagt, varav flertalet båtar är från utlandet, vi hittar dock en bra plats för vår lilla båt. Vi finner Kalmar vara ett trevligt stopp och gratisnöjet att skåda utländska båtar faller alltid väl ut, vid dessa tillfällen är min Kockjungman minst lika nyfiken.

Tidigt söndagsmorgon förhalar vi till bunkerbryggan, är först på plats som tur är. Andra har också tänkt tankat och inom kort så cirklar ett flertalet båtar runt macken och väntar på sin tur. Söndagar är sovrmorgon för mackpersonalen vilket betyder att de öppnar 09:00 men morgonpigg personal låter oss starta tidigare. Trevlig kille som tyckte att tankning för 632 :- inte var mycket att orda om när jag dryftade att dieseln var dyr. Vissa båtägare tankar för +50 000:- fick jag veta och med den informationen lät jag mig nöjas. Allt är relativt här i livet.

Utanför står en frisk sydvind som med en mycket krabb sjö gör allt för att stoppa oss när vi tuffar på för motor tills vi är i höjd med Skansgrundet. Med ett rev i storen och två rev i genuan, dvs. inrullat 60 cm, nollar vi mentalt och tar oss fram så sakta med ett långt och ett kort slag. Surt sa räven tills vi kom i höjd med Mörbylänga där vi kunde sätta fullt ställ och utnyttja ett lyft som tar oss till norra infarten av Bergkvara. Insegling norrifrån kräver full uppmärksamhet och med några få meter till diverse grundflak lyckas vi pressa oss igenom leden hårt skotade för SB halsar innan vi bärgar segel utanför den smala öppningen in till själva hamnen.

Trevlig liten hamn som bjuder mer på landsbygd än hålligång men under den lugna ytan vilar hård kontroll på gästande båtar. Vad sägs om uppmaningen/

varningen att gästande båtar fotograferas var kväll och de som inte erlagt hamnavgift vid avsegling kommer få sin bild av båten distribuerad till samtliga gästhamnar med "Aja baja" information. Såg en karl med kamera samma kväll tagandes en massa foton på båtarna, tyvärr tog han inte upp avgiften. Det som gäller är betalning på hamnkontoret om man nu inte vill ha hamnkaptenen i var gästhamn jagandes med kvittensblocket i högsta hugg.

Efter en bensträckare (och betald hamnavgift) kommer vi i samspråk med en av de bofasta seglarna som står och "studerar" vår båt. Han ger oss idel komplimanger gällande båtens utseende och den fasta epoxy-laminerade sprayhooden tillika Tyska skotningen. Han hade hållit ett öga på oss när vi tog oss fram bland skären, en mäktig syn enligt utsago. Man tackar och bugar, kan inte annat än att hålla med. Vagabond 31:an träffar onekligen rätt hos vissa.

Efter en god natts sömn och genomgång för seglingen till Hel i Polen är vi redo. Med en barometer som varit stigande de senaste dygnen, för tillfället 1015,5, släpps förtöjningarna 16:45. Vi har drygt 145 M att avverka och hoppas komma fram till kvällen nästkommande dag som är en tisdag. Enda smolket i bägaren blir vädret vid angöringen, enligt prognosen ska det blåsa Nordan 8-13 m/s med regn och dålig sikt på denna del av Östersjön. Starten bjuder dock på en fin bidevind för SB halsar med sol och blå himmel. Optimister som vi är tror vi att vädret ska stå sig tills vi hinner i hamn, att man aldrig lär sig. Ett fint lyft gör att vi slipper slå för att klara Ölands södra grund. 20:10 är vi tvärs Långe Jan på ett avstånd av 2,2 M, tar ett foto av utsjöpricken vid Ölands södra grund (vad jag nu ska ha den till) samt kopplar in vindrodret. Njutbar segling, båten följer minsta impuls från självstyrningen, med en fullmåne och stigande barometer är livet ombord när det är som bäst. 02:00 ligger vi för halv vind och tuffar på rätt så duktigt med en stadig barometer som håller skepparen lugn. Vinden fortsätter rymma, 03:40 seglar vi för en NV vind på 5-6 m/s, spirad genua och 1 rev i storen (revet sedan starten, vem har bråttom?) som ger oss en fart av 4,7 knop. Morgontimmarna bjuder på sol, värme och blå himmel, vinden har parkerat på Nord 5-8 m/s och vi slörar fram för BB halsar, loggar i snitt 5,2 knop. Loggen visar att vi avverkat 62,5 M, barometern behagar röra sig till 1016,8 vilket troligtvis beror på vanlig dygnsrytm. Ytterst få fartyg, de flesta vid horisonten, hade förväntat mig tätare trafik i dessa vatten.

GALE WARNING lyser det i grönt när jag tar mig en titt i Navtexen, varningen gäller vårt område, regn och vindar på 15 m/s är att vänta till kvällen, klockan är 08:53 och på knappt två timmar har himmelen gått från klarblått till mjölkvitt. Vinden fortfarande från Nord men nu 8-11 m/s

vilket ger oss en fart runt sex knop. Vi har 60,5 M till vår WP och därifrån ytterliga 7 M innan vi kan smita in i Hel. Nu är det inte fråga om vind rätt i nosen så det känns rätt bra ombord. Barometern 1016,2. På eftermiddagen har vi kulingen över oss, 15 -16 m/s som utlovad. Sjön som byggts upp rejält tar vi på BB låring. Den branta sjön har tendens att få båten att lova upp när vi befinner oss på vågtopparna men med genuan hårdskotad midskepps (skothornet fäst i travaren till spinnakerbommen på framkant mast) så pressas båten tillbaka på kurs. Är första gången jag provat på denna taktik vilket fungerar alldeles utmärkt. Gun som är nere och försöker vila har det svårt, massa oljud som inte borde finnas gör sig gällande. Jag som alltid uppfattat båten som ovanligt tyst vid sjögång är tvungen att gå ner och skanna av dessa oljud. Inser att nya glasen är ett nummer för små för glasstället så dem låser jag med en bit skumplast, nästa ljud är mer distinkt och kommer var gång båten gör en överhalning. Svårt att lokalisera oljudet men efter att gått igenom stuvfacken så visar de sig att en extra nergångslucka (att användas vid riktigt hårt väder) stuvad bakom ett ryggstöd är boven i dramat. Med detta åtgärdat blev det mer rofyllt att vistas under däck.

Från dugg- till hällregn och en sikt på någon distansminut är vad som möter mig när jag åter äntrar upp i sittbrunn. Inte mycket mer att göra än att hålla utkik. Vi gör bra fart för enbart stor med ett rev, genuan fungerar mer som stabilisator än bidrar till framfarten. Vår waypoint är lagd så vi undviker ett skjutområde vilket också bidrar till att förlänga seglatsen vilket med pågående väder känns som överkurs. Efter att kollat av Navtexen som inte innehåller några varningsmeddelande gällande pågående skjutövningar tas beslutet att gena tvärs över skjutområdet. Fler än vi har valt att gena, färjan till Gdansk och några större fartyg gör oss sällskap in mot Zatoka Pucka som bukten heter.

Vid 19:30 upphör vinden helt, från kuling till stiltje på tio minuter även regnet upphör. Med motorn och autopiloten inkopplad går jag upp för att bärga storseglet men det visar sig vara helt ogörligt. Autopiloten klarar inte av att styra båten som slängs både hit och dit i den grova sjön. Hackbrädan fick göra tjänst medan jag bärgar storen, en balansakt i den högre skolan, pris ske gud att jag målat rufftaget med halkskyddsfärg som heter duga.

Två timmar senare är vi förtöjda i Hel. Får hjälp av hamnkaptan som tar emot förändan när vi så sakta glider in mot en av bommarna, allt är nybyggt, tidigare förtöjdes båtarna mot kajsidan. Hamnen med alla dess ljus som speglar sig i den regnvåta kajen ger ett fint första intryck. Innan frivakten skall loggboksanteckningar införas. Noterar bl.a. maxfart på 10,76 knop, snittfart 5,25 knop och ett barometerstånd på 1009,2 samt seglad distans av

151,0 M. Sover gott den natten efter att ha varit igång den mesta tiden sedan Bergkvara.

Hel visar sig vara ett riktigt trevligt ställe trots satsningen på turism. Gästhamnen delar plats med fiskebåtar och annan yrkestrafik vilket höjer atmosfären avsevärt. För det facila priset av ca. 88 SEK har vi även el, WiFi och toa förutom båtplatsen (för dusch tillkom av någon anledning 15 SEK). Det som saknas är färskvatten vilket ett gäng arbetare sliter häcken av sig för att få installerat (här kan man inte prata om Polsk riksdag eller femårsplaner). Priserna i övrigt passar oss pensionärer förträffligt, bullar drygt 2 SEK, jordgubbar ca 14 SEK kg.

Det är tryggt i en båt, men framförallt i en välbyggd marina som Sopot. Om 50 år kanske även denna hamn kommer räknas som charmig.

Blev två dagar där vi slappade runt och njöt. Planen var att ta en färja över till Sopot eller Gdansk men av någon anledning så kunde de inte garantera att någon färjetur skulle ta oss tillbaka till Hel samma dag så vi beslöt att segla till Sopot för att därifrån ta tåget in till Gdansk för en heldag. Torsdag 09:40 är vi på väg, får en kryss som rent taktiskt var en katastrof. Det visade sig att jag kom in i helt fel rytm med våra slag. Efter varje slag vred vinden emot så höjden blev lidande, såg inte bra ut när jag kollar av seglad kurs på kartplottern. Nu var det endast 12 M raka vägen mellan Hel och Sopot och med det fina vädret som bjöds så blev det en fin segling trots allt.

Sopots marina har endast några få år på nacken, drivs av Promarina, och ligger längst ut på en 500 meter lång träpir. Träpir kanske låter som något rangligt men det är ett rejält bygge. Även marinan ser ut att tåla det mesta. Mycket proppert men jämfört med Hel så är det en steril klump. Blir invinkad av en ung jänta som vill att vi ska förtöja på yttre vågbrytaren vilket vi också gör. Enligt information vi har om marinan så gäller dessa platser båtar som har en längd av +20 m. När jag påpekar detta så förklarar hon att hennes uppgift var att hjälpa oss och nu när vi var förtöjda så gick det bra att kasta loss och välja en plats för båtar mellan 9-10 m. Sagt och gjort, inför full publik så lyckas vi få båten att gå upp mot vinden trots dess försök att trycka stäven in i en av båtarna i lä. Tyckte mig se uppskattande blickar från några åskådare som såg ut att komma från en världsomsegling nonstop och som förstod vad en långkölad båt kan ställa till med. Vår tös hade under tiden avverkat halva marinan i ett språng och var på plats när vi gled in mellan bommarna och propsade på att få ta förändan. Bra service eller rädd om jobbet låter jag vara osagt men alltid roligt när folk bjuder till.

När vi marscherar i samlad tropp till hamnkapten så har jag med mig ett erbjudande från mitt tidigare försäkringsbolag om ett gratisdygn i ett av

Den 500 meter långa piren i Sopot.

Promarinas gästhamnar. Erbjudandet skrivet endast på svenska så jag förklarar innehållet för honom. Han tar god tid på sig och till sist tar han en kopia som han ska skicka till sin chef för ett besked. Vi lovar att återkomma senare samma dag och tar oss in till själva stan. När vi lämnar piren så är vi tvungna att passera grindar där piren slutar vilket var något nytt för oss. Vid tidigare besök, när vi låtit oss transporteras med stor båt, så var piren inte avspärrad på detta vis.

Sopot som varit en kurort för välbeställda polacker har fortfarande sina fina badstränder i behåll vilket lockar gemene man och därmed allt "tingel tangel" som följer i turismens fotspår. Tyvärr så var det en lång räcka med sjögräs mellan vattnet och sandstranden vilket gjorde att bad inte hade första prio. Efter att försett oss med diverse bullar och andra nyttigheter så var vi åter nere vid grindarna vi piren. En man som passerat sina sjuttio krävde oss på

Biljetter inhandlas för tågresan till Gdansk. Allt löser sig även utan inhemska språkkunskaper.

biljetter för att släppa in oss, här hjälpte inte engelska eller för den delen polska om jag nu kunnat detta språk. Det enda han gick igång på var biljetten, hans pekande mot ett försäljningskontor hade avsedd effekt. Gick dit och en kvinna på kontoret förklarar på stapplande engelska att jag ska hälsa från henne vilket skulle mjuka upp strebern vid spärren. Men det var kalla handen och frågan var om han inte såg än surare ut. Hade hoppats på charmen från min Kockjungman men effekten uteblev. Vid vårt andra försök att blidka denna karl var kvinnan från kontoret med, det blev en kompromiss. Gun fick bli gissla medan jag fick fri lejd till hamnkaptan. Där utfärdades två passersedlar som blev vår räddning. Spärrvakten hade i slutändan mött sin överman i form av en pensionerad seglare från Sverige. Vem vet, kanske hans lön baserades på antal sålda biljetter, därav det rigida beteendet.

För att vara en nybyggd marina av modernt snitt så kan man fråga sig varför endast två toaletter kombinerat med dusch finns att tillgå. Vid behov så erhåller man en nyckel som efter avslutat

toabesök ska återlämnas i receptionen, något tungrovt kan tyckas. Mycket bättre var restaurangen som låg i samma byggnad som hamnkontoret. Efter god mat och service tar vi oss ombord och förbereder resan till Gdansk som kommer gå med tåg.

Om Gdansk kan sägas att det är väl värt ett besök. Tyvärr så är inte gästhamnen något som lockar. Vid vårt besök förekom en massa arbeten tillika muddring som gjorde hamnen mer till en arbetsplats med allt vad det innebär. Även utan dessa arbeten pågående är det nog att föredra Sopot, om inte annat så har man möjlighet att svalka sig i havet när värmen är som värst.

Vi kände oss nöjda med två dagars sightseeing med Sopot som bas. Erbjudandet om ett gratisdygn blev godkänt när vi skulle erlägga hamnavgiften så vi kom undan med 180 SEK. Det blev en fin halvvind upp till Hel som vi tänkte utgå ifrån när vi tar oss vidare mot Klaipeda i Litauen. Uppgifter om vädret går genom Navtexen som lovar NW till V 7 -11 m/s och regn eventuellt skurar. Vi bestämmer oss att lämna dagen därpå som är söndagen den 30 juni. Våra sista växelmynt räcker till det nödvändigaste dvs. bullar till kaffet samt lite frukt.

Innan vi släcker ner avslöjar Gun något som inte var roligt att höra och kommer ändra förutsättningarna för denna seglats radikalt... .

Fortsättning följer... .

Text och foto: Kjell Litwin